ՀԱՅՐԵՆԻՔ

ՊԱՏՄԱՆՔ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ ԿԱՆԽԻԿ

Տարեկան վեցամսեայ

Կ·Պոլսոյ համար 6 մէճիտ 3 մէճ·

Գաւառաց » 7 » 3½ »

Direction du journal arménien

HAIRÉNIK· CONSTANTINOPLE

Mérdjan Ruchdi éfféndi Han No-19

10 ՓԱՐԱՅ

ՕՐԱԳՐՔ

10 ՓԱՐԱՅ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՊԱՏՄԱՆՔ

ՀԱՅՐԵՆԻՔ ի վերաբերեալ որ եւ նամակ եւ գրութիւն պէտք է ուղղել առ Տնօրէն-Խմբագիր Կ· Պոլիս Մէրճան չարշը Բիւշալի էֆ· խան երկրորդ յարկ թիւ 19·

Gérant-Responsable

H. MELIKIAN

ԱԶԳ· — Երեք օր ետքը վնասուած «Հայրենիք»ի իւրաքանչիւր թիւերը յետ այսօրիկ 20 փարայի պիտի վաճառուին·

ՏԱՄՆԵԻՈՒԹԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ—ԹԻՒ 2247 ՇԱԲԱԹ 28 ՄԱՐՏ 1887 (Ն·Տ·) 9 ԱՊՐԻԼ

ԱԶԳ·

—o—

Ինչպէս ծանուցած էինք, մեր այսօրուան թիւով կ'սկսինք հրատարակել հռչակաւոր ԺԻԻԼ ՎԷՐՆԻ

ՇՈՒՐՋ Զ'ԼՈՒՄՆՈՎ,

անուն հետաքրքրաշարժ և հրահանգիչ վէպն, որ տեսակ մը չարունակութիւն է յերկրէ ի Լուսին վէպին, և որոյ թարգմանութիւնն տոանձնած է լրագրոյս նախկին աշխատակիցներէն մին·

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԼՈՒՐԵՐ

—o—

ԱՆԳԼԻԱ

Անգլոյ երեսփ· ժողովոյ ապրիլ 1ի նստին մէջ Լորտ Սթրաթըրըն և Քեմպել հարցումս ուղղեցին թէ Իռլանդոյ և կեդրոնական երկու կայսրութեանց մէջ դաշնակցութեան մը լուրը ստոյգ է·

Լորտ Սալիսպըրի պատասխանեց թէ դաշնակցութիւն բառը անորոշ է և թէ Լորտ Սթրաթըրըն կուզէ հարցնել անչուշտ թէ տորպագրեալ դաշնակցութիւն մը կա՞յ·

«Այս մասին, յարեց նախարարապետը, տեղեկութիւն չունիմ և չեմ դիտեր թէ կնքեալ դաշնակցութիւն մը կա՞յ»·

Ժողովը Իրլանդայի եղեռնական օրինաց Ծրագրին վիճաբանութիւնը չարունակեց· Պ· Շմիթ ծանոյց թէ առաջին ընթերցման քուէարկութիւնը պիտի պահանջէ այսօր·

Սըր Հարքուրթ սաստկապէս բողոքեց ըսելով թէ խնդրոյն փաստը կառաջարկեն այսպիսեաւ· Եւ յարեց թէ նախագահին հաւանութիւնն առացած են կանխաւ·

Նախագահը պատասխանեց թէ սոյն առարկութիւնը անհիմն է·

Պ· Շմիթ ծանուցանելով Պ· Հարքուրթի որ եթէ Ծրագրին առաջին ընթերցմանն որոշուի այս օր, երկրորդ ընթերցման օրը երկուշաբթի պիտի որոշէ· Պ· Ճոն Մօրլէյ յայտարարեց թէ ընդդիմադիր կուսակցութիւնը սոյն առաջարկութիւնը խոտիւ պիտի քննադատէ·

Երեսփ· ժողովոյ պահպանողական կուսակցութեան անդամք ապրիլ 4ին դումարում մ'ըրին·

Պ· Շմիթ յայտարարեց թէ ընդդիմադիր կուսակցութեան սոյն ընթացից և ներկայ տապնակին առջեւ կառավարութիւնը պարտք կզգայ իւր կուսակիցներէն մեծ զոհողութիւններ պահանջել Իրլանդայի եղեռնական օրէնսդրութեանց մասին·

Պ· Շմիթ կը յուսայ թէ խորհրդարանը ոճիրներու զսպողական օրինաց Ծրագիրը պիտի ընդունի եղեր և երկրորդ ընթերցումը հինգշաբթի օր պիտի քննարկէ·

Հակառակ պարագայի մէջ, խորհրդարանը ապրիլ 7ի հինգշաբթի օրը իւր նիստերը դադրեցնելէ վերջը Զատկի երեքշաբթի օրը պիտի վերաբացուի·

Սոյն դումարման ներկայ դրութեամբ բոլոր անդամք իրենց վրաստահութիւնը յայտնեցին կառավարութեան վրայ որոյ առաջարկութիւններն ընդունեցան·

Միւս կողմէ կը հաւաստեն թէ նախարարութիւնը որոշեր է անգլիական դատարանի մը առջեւ Իրլանդացւոց դատուելու վերաբերեալ յօդուածը հատ առնով·

Սոյն յօդուածին ջնջումը, որուն կ'ընդդիմանան Միութենականք, Ծրագրին ընդունելութիւնը պիտի դիւրացնէ·

Դարձեալ ապրիլ 4ին ազատական Միութենականք դումարում մ'ըրին Լոնտրայի մէջ·

Սոյն դումարման մէջ Լորտ Հարթինկթըն յայտարարեց թէ իւր խոստիը պարտաւոր է կառավարութեան նպաստել ներկայ խնդրոյն մէջ· Եւ յարեց թէ մի քանի Միութենականց առարկութիւնք, Իրլանդայի եղեռնական օրինաց Ծրագրին վրայ, դիւաններուն մէջ նկատողութեան պիտի առնուին կառավարութեան կողմէ·

Պ· Չեմպերլէյն լորտ Հարթինկթընի կարծիքը պաշտպանեց·

Ժողովը որոշեց Ծրագրին առաջին ընթերցումը քուէարկել·

Միւս կողմէ ազատական կուսակցութիւնը (Պ· Կլատսթընի կուսակիցք) կը պատրաստուի մերժելու պատճառով թէ ամսոյ մէջ երկրին զանազան կողմերը, յիրլանտա դործադրելի օրէնսդրութեանց դէմ բողոքելու համար·

Անգլիական լրագիրք Նիւ-Եօրքէն հեռագիր մը կը հրատարակեն ծանուցանող թէ սոյն քաղաքը բնակող Իրլանտացիք Անգլոյ նկատմամբ խիստ լուր մը պիտի դործածեն· Ոմանք ոպառնացեր են տինամիթ դործածել, և անանք էր մինչեւ ցարդ չափաւոր ընթացք մը բռնած էին, դէնքի պիտի դիմեն եղեր·

—o—

Պօմպայէն կը հեռագրեն թէ Քօհիստանի և Քօտամանի երկրներու ցեղերը ռուսաց դէմ յարուցուած սուրբ պատերազմին համար Աֆղանիստանի էմիրին հրաւիրանաց պատասխանելով՝ խոս ոացեր են օդնել անոր·

Միւս ցեղերը տակաւին չեն պատասխաներ·

—Մի քայել մեծ դուքսը Բէդերպուրկէն փարիզ հասեր է ապրիլ 4ի առաւօտ·

—Թայմըզ իւր Վիէննայի թղթակցէն հեռագիր մը ընդունած էր ծանուցանող թէ ռուսական կառավարութիւնը փարիզի 1889ի արուեստահանդիսին ներկայացուցիչ չպիտի ղրկէ, ըստ որում չուզեր մասնակցիլ այնպիսի հանդէսներու որոց նպատակն է յեղափոխութիւնները փառաւորել·

Սակայն Թան կ'ըսէ թէ Թայմզի սոյն լուրը ճիշդ չէ·

Տակաւին մի քանի օր առաջ Պ· Լապուչէյ ռուսական կառավարութիւնը կ'պաշտօնէ հրաւիրած էր արուեստահանդիսին ներկայ դանուելու, սակայն ռուսական կառավարութիւնը պաշտօնապէս պատասխանած չէ տակաւին· Բայց, կը յարէ Թան, Ռուսիա ներքնին և արտաքին պատճառներով, որք դիւանագիտական առեւտրական տեսակէտով կը մեկնուին, սոյն հրաւէրը պիտի մերժէ ամենայն քաղաքավարութեամբ·

—Քանէն ապրիլ 4 Թուով հեռեւեալը կը հեռագրեն·

Վիէննայէն Թագուհին ժամը 10ին հոս հասաւ, իւր հետ կը պտնուէին Հանրի Իշխանը և Պա-թէմպերկի Իշխանուհին, Փոնսօնպի տեղապահ զօրավարը և ուրիշներ·

Լեմմպուրկի դուքսը և Կալէսի Ժօրժ Իշխանը կայարանը դիմաւորեցին Թագուհին·

Կրասի դաւառապետը, փոխդաւառապետը, և Քանի քաղաքապետը Թագուհին ողջունեցին յանուն Ֆրանսական կառավարութեան·

Անգլիական հիւպատոսը և դեր- հիւպատոսը բրիտանական կառավարութիւնը կը ներկայացնէին·

Թագուհին վտանգելով պաշտօնական հանդամանք ունեցող անձերը միայն ընդունելու, կայարանին մօտնանէն արգիլելու խիստ հրամաններ տուած էին·

Երբ Թագուհւոյն կառքը կար վողոջն ուղղուեցաւ կայարանը խռնեալ բազմութիւնն յարդանօք բարեւեց·

Ժանտարմաները արքունի կառքին կնկերացան մինչեւ Լուսէվիս դղեակը·

—Սօֆիայէն ապրիլ 1 Թուով կը հեռագրեն թէ Բիզա պէյ, հակառակ լրագրական հրատարակութեանց, Սօֆիայէն մեկնելու դիտաւորութիւն չէ յայտնած·

Ձիւնը կը չարունակէ առատօրէն դալ·

—Պերլինէն ապրիլ 1 Թուով ղրկուած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ դաշնակցական կառավարութիւնք փարիզի տիեզերական արուեստահանդիսին վերաբերմամբ որոշում չեն ըրած տակաւին, սակայն փափաք յայտներ են որ Ֆրանսայի հետ յարաբերութիւնք լաւանան, որպէս զի Գերմանիա 1889ին փարիզ ներկայացուցիչ ղրկէ·

—Բէդրոպուրկէն կը հեռագրեն թէ Զարին դէմ սպանութեան նոր փորձի մը վերաբերեալ ղրոյցներու մասին և պաշտօնէ հարցում ուղղուելով, պատասխան տրուեր է թէ կայսեռւոյն մէջ երբ թէ տեղւոյ ունեցած սպանութեան փորձի մը նկատմամբ Ռուսերէն տուած տեղեկագիրը անհիմն է, և յարեր են թէ այս տեսակ եղեռնական փորձ մը կամ ձեռնարկ մը տեղի ունեցած չէ երբէք·

—Մոսկուայէն կը հեռագրեն թէ երբեակ դաշնակցութեան

վերանորոգման վերաբերեալ բոլոր զրոյցները անհիմն են։ Ռուսիա ո՛և է պարտականութենէ ազատ է։

ԽՕՍՈՆ ԼՈՒՐԵՐ

—

Երէկ Սէլամլըղի արարողութիւնն կատարուեցաւ Պէշիկթաշի մզկիթին մէջ։ Վ.Ե. Սուլթանը իմանալով որ Ասորիական դեսպան Պ. Քալիչէ և դեսպան Նատան Ա. Թարգմանն, դուխցեբլեացի գլխաւոգէտ Լամպէրկ կամն, ամերիկեան դեսպանատան դործակատարն և այլ օտարազգի երեւելիք Սէլամլըղի հանդէսն տեսնելու եկած են, իւր սենեկապահներէն Բաղիալ պէյի միջոցաւ Իւր կայսերական ողջոյնները հաղորդեց անոնց։

Սէլամլըղի արարողութեան աւարտումէն յետոյ, Ն. Կ. Վեհափառութիւնն, առանձինն բաց կառքի մը մէջ նստած, զոր անձամբ կը վարէր, Եըլտըզի պալատը վերադարձաւ, և յետոյ աւտոմոբիլական դիսպանն ի պալատ հըրաւիրելով, տեսակցեցաւ Ն. Վ. սեմութեան հետ։

—Վ.Ե. Սուլթանն հրաման ըրած էր որ Իւր կայսերական հովանաւորութեան ներքև դանուղ Համիտիէ առևտրական վարժարանին ընթացաւարտ աշակերտները իրենց ասոիճաններն յարմար պաշտօններու կոչուին։ Ցիշեալ ընթացաւարտք, Ն. Կ. Վեհափառութեան սոյն հրամանին համար երախտադիտական զգացմամբ վառուելով, Ուղերձ մը պատրաստեր և Վ.Ե. Սուլթանի անձնական բժշկապետ Վ.սեմ. Մավրօճէնի փաչային մատուցեր են, խնդրելով որ ներկայէ զայն առաջս դահոյից Վ.Ե. Սուլթանին։

—Կը յիշուի թէ Աբդլհամիտ հրկիզղլոց նպաստելու համար Վ.Ե. Սուլթանին բարձր հովանաւորութեան ներքեւ յանձնախումբ մը կազմուած էր, և թէ յանձնախումբին չրջաբերութեան հանած տոմսերէն Ն. Կ. Վեհափառութիւնն 1000 ոսկւոյ դնելէ դատ, ուրիշ կառավարական պաշտօնատարք և տղ առատասիրտ անձինք եւս գնած էին 200000 դրուշի, որով դումարն հասած էր դրեթէ 3000 ոսկւոյ։ Թէև հանդանակութիւնը վերջ չէ դըտած, սակայն ըստ որում Աբդլհամիտ հրկիզիչը չերամագործութեամբ կղրաղին և չերամաբուծութեան եղանակին մնուեցած է, խնդրեր են որ հաւաքեալ դումարը բաշխուի, որպէս զի չերամահաւնոց հայթայթեն։ Առ այս Վ.Ե. Սուլթանին բարձր հաճութիւնն խնդրուելով, հրամայեր է որ բաշխումը կատարուի, և հաշվելնելով որ չափահասներուն մարդ դլուխ 180 դրուշ և տասն տարեկանէն վար տղայոց 90 դրուշ կինայ, յանձնախմբին կողմէ յատուկ մասնախումբ մը դրկուեր Աբդլհամիտ և բաշխումը կատարուելէ վերջ ալ ստացուեր է ներկայութեան տեղւոյն վարչական խորհրդին, և կրօնական դլխոց։ 1328 չափահասաք և 594 անչափահասաք մասնակցեր են սոյն բաշխման և 292500 դահեկան տոհմերը են նպաստից բաշխման օրերը, Նիկոմիդիոյ Առաջնորդական վոխանորդը, կառավարական պաշտօնեան բակին մէջ, Վ.Ե. Սուլթանին Թանկադին կենաց համար չնորհակալութիւնները և ժողովուրդը «Փառի չահըմ չօք եաշա» ազազակելով դոհ Թողացուցեր է։

—Պրուսէլէն կը դրեն առ Սէթանտարտ թէ Պալքանեան մանրը պետութեանց միջև դաչնակցութեան մը խորհուրդն նորէն յերեւան եկած է։

Կըսուի թէ Պուլկարիա և Սերպիա իրենց պաշտօնական յարաբերութիւնները վերահաստատած և վեճի նիւթ եղող Պրէկովայի լնդդոյ մասին ևս համաձայնութիւն մը կնքելու, և մանաւանդ յարձակողական և պաշտպանողական դաշնակցութեան մը վրայ բանակցելու վրայ են եղեր, և թէ Բուքարէշտ կառավարութիւնն ևս ի մտոյ պիտի մանակցի եղեր սոյն դաշնակցութեան, թէև տակաւին պաշտօնապէս կնքուած բան մը չկայ, սակայն սա ատոդ է որ Բուքարէշտ, Սերպիա և Պուլկարիա կարծեցած վոխանակութիւն մը կընեն, և իրենց ցարդ Համաձայնած կէտերը Պիտմարք իշխանին և Քալնօքի կոմսին հաղորդելով, անոնց հաւանութիւնն ստացեր են եղեր։

Քաղաքագէտները սպասելի չեն համարեր այս կարծեցեալ դաշնակցութեան մէջ։

—Մոսկուայէն ապրիլ 7 թըւով հետագիր մը կը ծանուցանէ թէ Պիտմարք իշխանն եօթնամեայ գինուորական օրինաց և Աւստրօ-իտալական դաշնակցութեան կրճատած է, սակայն Ռուսիա, որ ինքզինք ամէն դաշնակցական կապերէ ազատ կը համարի, Պիտմարք իշխանին դէմ դնելու կարող զօրութիւն կազմակերպելու վրայ է և այս է քաղաքական ներկայ վիճակին ամենէն կարեւոր կէտն։

Ռուսիա և Ֆրանսա իրենց յարաբերութիւններն ամրապնդած լինելով, դաշնակցութեան մը կնքման հաւանականութիւնն է Եւրոպական խաղաղութեան ամենէն լաւ երաշխաւորութիւնն եղեր և կը յուսացուի եղեր թէ առկախ խնդիրներ ևս լուծելու պիտի նպաստէ։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

Մարտ 24 —

ՕՍՄ. ՓՕՆՍՕԼԻՏԷ

Երկէ երեկոյ դոց	14	35
Այս առաւօտ բաց. ք. կ.	14	37

ԻՄԹԻԴՐԱԶԸ ՏԱԽԻԼԻԹԷ

Այս առաւօտ ... ք. կ.	39	12

—o—

ԲԱԾՆԵՏՄՈՒԹ

Թրանուէյ ... ֆր.	290	—
Բուքվիի երկաթուղի ... »	32	67

—o—

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ

Օսմանեան ոսկի ... դրշ.	100	—
20 Ֆրանքնոց ... »	88	5
Անգլիական ոսկի ... »	111	11
Ռօլ Իսրէլիալ ... »	90	30
Ֆլորինց ... »	51	20
Ռուպլի Թղթադրամ »	10	6
» արծաթ ... »	76	30
Ֆիօրին ... »	—	—
Մէնհաթարծ (տարբ.) »	107	21
Վէցնոց ... »	102	25
Հինդնոց ... »	102	25
Մէճիտիէ ... »	98	20
Ռաւորտ ... »	106	30
Մանր մէնհաթ ... »	104	10
Թաւիւյէ ... »	19	10

ՏԱՐԱԲԱՂԴՆ ՄՈՒՍԱ

Թարգմանեաց յԱնգլիարէնէ

ՕՐԻՈՐԴ ՆՈՒԱՐԴ Ց. ԷՍԱՅԵԱՆ

—

Ի նպաստ Ազգ. Հիւանդանոցի

Գին 3 դահեկան

Կը դանուի Ազգային Հիւանդանոցի Հոդաբարձութեան դրասենեակը. Մեծ-Նոր-խան թիւ 49 և բոլոր հայ դրավաճառաց քով։—

ՊԱՐՏԱՃԱՆԱԶՈՒԹԻՒՆ

Երկարատեւութեաց Գարեգին քահանայ Յովակիմեան Սերաստացի, Կը ծախուի Ղալաթիոյ բանկալը, առեղիներու և դրավաճառաց քով ի գին 3 դրշ.

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

—

Խառն ժողով դումարեցաւ երէկ ի Պատրիարքարան ընդ նախագահութեամբ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր եւ ատենապետութեամբ Վսեմ. Ց. Նուբեան էֆէնտիի եւ մի քանի կրօնական խնդիրներ անօրինեց։

1. Կիւմշեան Յովհաննէս էֆէնտի ժողովոյ ներկայանալով երէկ Գարակէօղեան եղբարց կողմէ ստորագրեալ դիր մը ներկայեց, որով Գարակէօղեան եղբարք յանձն կառնուն Բերա Ս. Յարութիւն եկեղեցւոյ եւին 600 կանդուն գետնի վրայ հոյակապ վարժարան մը կառուցանել ի յիշատակ իւրեանց հանդուցեալ մօր։ փոխարէն մի քանի տարի առաջ իրենց կողմէ եղած գրաւոր խոստմանց, պայմանաւ որ նորակառոյց վարժարանին մէջ վաճառականական դասարան մ'ալ հաստատուի, եւ իրենց խոստման վերաբերեալ բոլոր դրութիւնք որք ի Պատրիարքարանի կը մնան, իրենց յանձնուին։

Կիւմշեան էֆ. ժողովին ներկայեց նաեւ վարժարանի չինութեան յատակագիծը որ դրեթէ 4000 ոսկւոյ կը յանդի։

Ժողովը յետ մանրապնդին քննութեան ընդունեց Գարակէօղեան եղբարց առաջարկը եւ նոյնին դործադրութիւնը որոշեց պայմանաւ որ Պատրիարքարան դանուած թղթերը յետ վարժարանի չինութեան յանձնուին Գարակէօղեան եղբարց։

Այս առթիւ Կիւմշեան էֆ. յայտարարեց նաեւ թէ սոյն խնդրոյն կարգադրութիւնը Ազգը վսեմ. Նուբեան էֆէնտիի կը պարտի որով ջանքըն ու աշխատութիւնը ազգովին չնորհակալեաց արժանի են։

Ժողովը չնորհակալութիւն յայտնեց Նուբեան էֆէնտիի սոյն թանկագին ծառայութեան համար։

Մեք եւս իբրեւ հրապարակագիր գնահատելով Վսեմ. Նուբեան էֆ.ի բարեյօժար եւ ինքնաբուղխ հոգածութիւնը սոյն խնդրոյն բարւոք կարգադրութեան համար, կը չնորհաւորեմք զինքը եւ իբր թարգման հասարակաց կարծեաց չնորհակալութիւն կը յայտնեմք առ Ն. Վսեմութիւնն եւ առ Գարակէօղեան Մեծ. եղբարս։

2 Խառն ժողովը Բերայի Գերեզմանատան յանձնախումբէն հաշուական գործողութեանց դէմ եղած գիտողութիւնները եւ Տնտ. խորհրդոյ տեղեկագիրը նկատողութեան առնելով յետ քննութեան հաստատեց թէ սոյն հաշուոյ մէջ նենդութիւն տեղի չ'ունեցած է։

Նոյնպէս ըստ առաջարկութեան Բերայի Թաղ. խորհրդոյ, գերեզմանատան չինութեան Ցանձնաժողովը իբրեւ Թաղ. խորհրդոյ մէկ ճիւղն համարելով, նոյնին վաւերացումը ուղեց Պատրիարքական կոնդակաւ։

3 Իզմիրեան կտակի Ցանձնաժողովոյ աշխատութիւնները քննելով յանձնարարեց սոյն Ցանձնաժողովոյ կանոնագիրը մը պատրաստել ճշդելով այն պայմանները որովք պիտի կատարուի արժանաւոր հեղինակաց գնահատումը եւ մրցանակաց բաշխումը։

4 Խառն ժողովը խնդրեց Սմեն. Ս. Պատրիարքէն որ յաւագչիկայ Զատկի տօնին առթիւ ժողովուրդը հոգեւորապէս մխիթարելու համար Ս. պատարագ մատուցանէ ի Մայր եկեղեցւոջ։

—

Հայկական Կրթարանի Հանդիսին նկարագրութեան մէջ մոռցուած էր յիշել 11պ. ուսումնասէրին անունն որ է Գառնիկ Ինճիճեան Կարնեցի։

ԳՐԱՏՈՒՆ ՊՕՋԱՃԵԱՆ

(Զատմագճըլար եօղուշ, թիւ 56)

Մեծ Քանակութիւն

ՖՐԱՆՍԵՐԷՆ ԴԱՍԱԳՐՈՑ

Սոյն գրատունն այս անդամ փարիզէն ընդունած է մեր ազգ. վարժարանաց մէջ մուտ գտած ֆրանսերէն ամբողջ դասագրքերու մեծ «մթերք» մը, որոյ մէջ կը գտնուին մասնաւորապէս Լառուսի ամբողջ գործերը, Պոխնոյի «անֆանա, ատոլէտանս եւ Ֆռանսիէն», քօնդ է բառասոլ, Լաւիվ է Ֆլէօրիի, կէռարի եւ Պռաչէի քերականութիւնները եւ անոնց բառարանները, Սպկօլթիւրի Լէքթիւռ կառուսէլները, քօնդ լութօռիդ, անֆանս, «ատոլէտանս» (Տըլարալմ), Տէլէմաք, շուա, տը լէքթիւռ (Տանիէլ), լէքթիւռ կառուսէլ (Լըռուա), ֆապլը տը Լաֆօնթէն եւն. եւն։

ԳԻՆԵՐԸ ԽԻՍՏ ՁԱՓԱԻՈՐ

Ֆրանսերէն նամականիք չատ աժան դներով։

Սըքուէթէռ ժէնէռալ գին դրշ. 3 1/2

» իլիւսթռէյթէտ » 3

Գառատական յանձնարարութիւնք վաւերով կը կատարուին։

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԻՆ

Մ. Ց. ՄԵԼԻՔԵԱՆ

Ընդհանուր ժողովին հետ ընդհանուր ժողովին հետ

հարիւր յիսուն լիպրա պիտի կշռէր։ 2. Թէ թընդանօթը պիտի լիներ ինն հարիւր ոտք երկայնութեամբ երկաթաձոյլ փոլումպիատ մը, որ ուղղակի գետնին մէջ պիտի ձուլուէր։ 3. Թէ զայն լըցուներու համար պիտի գործածուէր չորս հարիւր հազար լիպրա բամպակ-վառօդ, որ ռումբին ներքեւ վեց երկվեցեան լիտր կազ ծաւալելով, դիւրաւ պիտի տանէր զայն դէպի գիշերային աստղն։

Երբ այս խնդիրները լուծուեցան, Պարպիքէյն նախագահը՝ Միւրքիսըն երկրաչափին աջակցութեամբ՝ Ֆլորիտայի մէջ հիւսիսային լայնութեան 27° 7′ աստիճանին և արեւմտեան երկայնութեան 5° 7′ աստիճանին միջեւ գտնուած տեղ մ՚ընտրեց։ Այս տեղն եղաւ որ հրաշալի աշխատութիւններէ յետոյ, Փոլումպիատը ձուլուեցաւ կատարեալ յաջողութեամբ։

Իրերն այս վիճակին մէջ էին, երբ միջադէպ մը պատահեցաւ, որ հարիւրապատկեց այս մեծ ձեռնարկին ընծայեալ շահեկանութիւնն։

Ֆրանսացի մը, երեւակայամիտ Բարիզցի մը, այնքան սրամիտ որքան յանդուգն արուեստագէտ մը, խնդրեց ռումբին մէջ վակուիլ՝ Լուանոյ հասնելու և երկրի արբանեակին մէջ հետազօտութիւն մ՚ընելու համար։ Այս անվեհեր բազդախնդրին կը կոչուէր Միշէլ Ազրան, որ Ամերիկա հասաւ, եռանդեամբ ընդունուեցաւ, միդիւնկներ դումարեց, յաղթանակաւ ձեռք ձեռքէ պարտեցաւ, Պարպիքէյն նախագահն հաչտեցուց իւր մահացու թշնամիին՝ Նիքօլ հարիւրապետին հետ, և իրրեւ առհաւատչեայ հաչտու-

լուսաւորեալ, երկինքց սեւ յատակին վրայ որոշապէս երեւցաւ։

Այս դիտերն էին, ժ. Թ. Մաթընի և Պէլֆասդի կողմէ Լոնկ՚ս-Բիլքի կայարանէն հեռագրի մը ուղղուած էր Քեմպրիճի դիտարանին դիւանին անդամից։

Արդ ի՞նչ կը ծանուցանէր այս հեռագիրն։

Կը ծանուցանէր, Թէ դեկտ. 11ին, երեկոյեան ժամ ութ քառասուն-եօթին վայրկեան անցած, Սմիտս-Հիլլի Փոլումպիատին արձակած ռումբը տեսնուած էր Պ. Պ. Պէլֆասդէն և Ժ. Թ. Մաթընէ. —Թէ ռումբն, անծանօթ պատճառաւ մը իւր ուղղութենէն խոտորելով, նպատակին չէր հասած բնաւ, բայց այնքան մօտէն անցած էր որ լուսնային ձգողութենէն բռնուած էր, —Թէ իւր ուղղակի չարժումը՝ պարուրաձեւ չարժման մը վոխուած էր, և Թէ յայնժամ դիշերային աստեղ շուրջը Թերատական ծիր մը գծելու մղուելով, անոր արբանեակն եղած էր։

Հեռագիրը կը յարեր, Թէ այս նոր աստղին տարերքը չէն կրցած տակաւին հաչուիլ. — և արդարեւ, երեք տարբեր դրից մէջ Լուանոյ վրայ եղած երեակ դիտութիւնք հարկաւոր են այդ տարերքը որոշելու համար։ Յետոյ ցոյց կուտար, Թէ ռումբը լուսնային մակերեւոյթէն բաժնող հեռաւորութիւնը կրնար իրը երկու հազար ութ հարիւր երեսուն երեք մղոն հաչուիլ, այն է՝ չորս հազար հինգ հարիւր վարսակ։

Վերջապէս կ՚աւարտէր սա կրկին ենթադրութիւնն ընելով. կա՛մ Լուանոյ ձգողութիւնը վերջ ոչ-ինչի կը ծանուցանէր այս հեռագիրն։

— 7 —

Ընդհանուր ժողովին հետ ընդհանուր ժողովին հետ

Ընդհանուր ժողովին հետ ընդհանուր ժողովին հետ

թեան , յորդորեց զանոնք՝ իրեն հետ ուսմանն մէջ մասնակցիլ ։

Առաջարկութիւնն ընդունուեցաւ ։ Ուսմանն ձեւն բարեփոխեցաւ ։ Գլանա-կոնաձեւ եղաւ ։ Այս տեսակ մ՚օդային կառքն զարդարեցին հպօր զսպանակներով և ամբարտակ միջնորմերով , որք մեխման հակահարուածը պիտի թեթեւցնէին ։ Պարենաւորեցին զայն մեկ տարուան ուտեստով , քանի մ՚ամսուան ջուրով , քանի մ՚աւուր կազով ։ Ինքնաշարժ գործի մը կը չլիներ՝ և կը մատակարարէր երեք ուղեւորաց չնչառութեան հարկ եղած օդը ։ Մի և նոյն ժամանակ , կըն Քլիւպը՝ Ռօչէօզ լերանց ամենէն բարձր կատարներէն մին վրայ կառուցանել կուտար ահագին հեռադիտակ մը , որ ուսմբը դիտելու պիտի ծառայէր անկրպետն մէջէն իւր ուղեւորած միջոցին ։ Ամեն ինչ կազմ և պատրաստ էր ։

Նոյեմբեր 30ին , որոշեալ ժամուն , Համպիտեսաց արտասովոր բազմութեան մ՚առջև , մեկնումը տեղի ունեցաւ , և առաջին անգամ լինելով , երեք մարդկային էակներ , երկրագունտեն բաժնուելով , խոյացան դէպ ի միջոցակային անջրպետները , իրենց նպատակին հասնելու ատուգութեամբ ։

Ա՛յս յանդուգն ուղեւորք , Միշել Արտան , Պարպիքէյն նախագահն և Նիքոլ հարիւրապետն , իրենց ուղեւորութիւնը պիտի կատարէին 97 ժամու , 13 վայրկենի և 20 րոպէի մէջ ։ Հետեւապէս , Լուսնոյ սպաւառակին մակերեւոյթին վրայ իրենց ժամանումը կրնար տեղի ունենալ միայն դեկտ ։ 5ին ,

կէս գիշերին , ճիշդ այն պահուն , յորում՝ Լուսինն իւր լրման մէջ պիտի լինէր , և ոչ թէ կէս , ինչպէս զայն ծանուցած էին լրագիրք ոմանք , որք սխալ տեղեկութիւն առած էին ։

Բայց , անակնկալ պարադայ , Քոլումպիատի յառաջ բերած պայթման անմիջական արդիւնքն եղաւ վրդովել երկրային մթնոլորտն , ահագին քանակութեամբ շոգի կուտելով , օդեւերոյթի մը՝ որը ընդհանուր զայրոյթ գրգռեց , դի Լուսինը քանի մը դիշեր քօղարկուեցաւ իւր դիտողաց աչերէն ։

Երեք ուղեւորաց ամենէն քաջասիրտ բարեկամն՝ արժանայարգն Ժ ։ Թ ։ Մասթըն , Ռօչէօզ լեռներն ուղեւորեցաւ ընկերակցութեամբ Քէմպրիճի դիտարանին անօքէն՝ Պատուարժան Ժ ։ Պէլֆաստի , և Լօնկ՚ս-Բիքի հայտարանն հասաւ , ուր կը բարձրանար այն հեռադիտակն , որ մինչեւ երկու տարեսկ կը մատեցնէր Լուսինն ։ Կըն-Քլիւպի պատուարժան քարտուղարն անձամբ կուզէր ղրկել իւր յանդուգն բարեկամաց ուխտակատն ։

Մթնոլորտին մէջ ամպոց կուտակումը դեկտեմբեր 5ին , 6ին , 7ին , 8ին , 9ին և 10ին արդիլեց ամեն դիտութիւն ։ Կարծուեցաւ իսկ , թէ դիտութիւնը պիտի յետաձգուէր յաջորդ տարւոյ յունվար 3ին , դի Լուսինն դեկտ ։ 11ին իւր վերջին քառորդին մէջ մտնելով , իւր սկաւառակին նուազդուն մեկ մասը միայն պիտի ցոյց տար , որ անբաւական էր ուսմբին հետքը դիտելու համար ։

Բայց վերջապէս , ի գոհութիւն համայնից , բուռն փոթորիկ մը մաքրեց մթնոլորտը՝ դեկտ ։ 11էն 12 յունվարը դիշերն , և Լուսինն կիսովին

դէպ ի մեզ դարձուցած ատեն , ուղեւորաց ամենէն ջերմագին ցանկութիւնն եղաւ գիտնալ , թէ ինչպէս պիտի ընդունուէին երկրի բնակիչք , երբ ուղեւորք իրենց ուղեւորութեան նպատակին հասնելով , պիտի հաղորդէին իրենց գիտցածները ։

Ընդհանուր ժողովի մը մէջ , որ տեղի ունեցաւ Համպիտեսի մեծ սրահին մէջ , Պարկիքէյն նախագահն ներկայացուց ընկերակցաց իրենց ուղեւորութեան ընթացքին ունեցած դիտողութիւնները ։ Ամենքն ալ ունկնդրեցին զանոնք մեծ հետաքրքրութեամբ ։ Ամենքն ալ ուզեցին տեսնել զանոնք ։

Որ ցոյց ցիծատա սեաբման չիսիյա՛ի ղեսատայց մը
Երիկամ Իսկոյեան ցուժաճոտաս դրմի Իվ Իվամսիկ ։

ՊՎՄՆԵ ՃՅՈՒՈՊՈՂ

ԽՍԴՈՎՍՆՁ ՃՅՎՍՁ